

Fontys

Hogeschool

van Arnhem en Nijmegen

avans

hogeschool

**DENK
GROTER**

De waarde van de AOS in beeld

Anje Ros – Lector, Fontys HKE

Janneke van der Steen – Onderzoeker, HAN

Miranda Timmermans – Lector, Pabo Avans

Welkom

Programma PO

- 13:30 Presentatie
- 14:00 Parallelsessies: posterpresentaties
- 15:30 Rondkijken in andere zalen
- 16.00 Gezamenlijke afsluiting

Doel Bijeenkomst

- Korte toelichting op het onderzoek
- Kennisdeling tussen AOS-en
- Verzamelen van gegevens over de “Waarde van de AOS”

Onderzoek in de school: definities

- **Praktijkonderzoek:** onderzoek door leraren, binnen de context van de eigen school
- **Praktijkgericht onderzoek:** onderzoek met als hoofddoel de verbetering van de (brede) onderwijspraktijk

Achtergrond Onderzoek

“De waarde van onderzoek op de AOS”

- Doelen van de AOS
- Opbrengsten van praktijkonderzoek in de school

-> NRO-overzichtsstudie

Mogelijke opbrengsten praktijkonderzoek

Professionele ontwikkeling:

- Onderzoekende houding
- Kennis en vaardigheden op onderzoeksthema en onderzoek

Schoolontwikkeling:

- Onderwijsverbetering
- Lerende, onderzoekende cultuur

Kennisontwikkeling

1. Onderzoekende houding

- **Inquiry habit of mind** (Earl & Katz, 2006):
Houding gericht op precies willen weten, uitzoeken, verschillende perspectieven innemen, vragen stellen, niet te snel oordelen
- **Data Literate** (Earl & Katz, 2006):
Systematisch gegevens kunnen verzamelen en analyseren
- **Reflective practitioner** (Schön, 1983):
Reflecteren op de eigen praktijk om het onderwijs te verbeteren

1. Wat zien we in de praktijk?

Onderzoekende houding van leraren:

- Gebruik (vak)literatuur om dingen uit te zoeken
- Nagaan of je veronderstellingen kloppen
- Gebruik van toetsresultaten voor onderwijsverbetering
- Evalueren van lessen
- Kritische vragen stellen aan jezelf en collega's
- Leren van en met collega's
- Samenwerking met andere leraren en scholen

1. Onderzoekende houding

Past bij **professionele leergemeenschap**

- **Cognitieve component**
 - Attitude: willen weten, uitzoeken, nieuwsgierigheid
 - Gedrag: gegevens verzamelen, reflecteren
- **Sociale component**
 - Attitude: willen delen, leren van elkaar
 - Gedrag: collectief leren, elkaar bevragen, openheid

2. Kennis en vaardigheden

Leraren gebruiken weinig kennis uit onderzoek

Kloof onderzoek – praktijk (Martens, 2010; Pieters & De Vries, 2007; Somekh & Zeichner, 2009)

‘Evidence-informed decision making’

(Farley-Ripple, 2012)

2. Kennis en vaardigheden

Zelf uitvoeren van praktijkonderzoek:

- Verbinding van bestaande kennis aan eigen handelen
- Kennis over thema (didactisch, pedagogisch, ...)
- Onderzoeksvaardigheden

3. Opbrengsten op schoolniveau

Praktijkonderzoek als middel tot schoolontwikkeling

Praktijkonderzoek kan bijdragen aan:

- Onderzoekende, lerende cultuur in de school
- Beter onderbouwde beleidsbeslissingen
- Betere, duurzame innovaties: meer eigenaarschap bij leraren, meer draagvlak

Hoe werkt dat?

Onderzoek heeft 2 functies:

- Feedbackfunctie: effectief werken aan verbeteringen
 - resultaten
- Dialoogfunctie: reflectieve dialoog - onderzoekende houding van leraren
 - proces

Feedbackfunctie

Praktijkonderzoek kan leiden tot meer systematische en planmatige vernieuwingen, door feedback van onderzoeksresultaten (Brandsma, 2011)

- Wat willen we precies, wat zijn onze doelen? (feed up)
- Wat is de stand van zaken, hoe geven leraren les? (feedback)
- Aanbevelingen om de doelen te behalen (feed forward)

Dialoogfunctie

Onderzoeksproces kan leiden tot reflectieve dialoog (Casey, 2012; Butler, ea 2004)

Leraren zijn minder routinematig, meer bewuste keuzes, gericht op verbeteren, meer samenwerking

Dialogoog door onderzoek?

Onderzoek is bij uitstek geschikt als aanjager van dialoog:

- Externe input
 - Vanuit literatuur
 - Vanuit eigen resultaten
- Vraagt scherpe definiëring van begrippen
- Vraagt distantie en reflectie
- Gaat om hun eigen leerlingen en eigen problemen

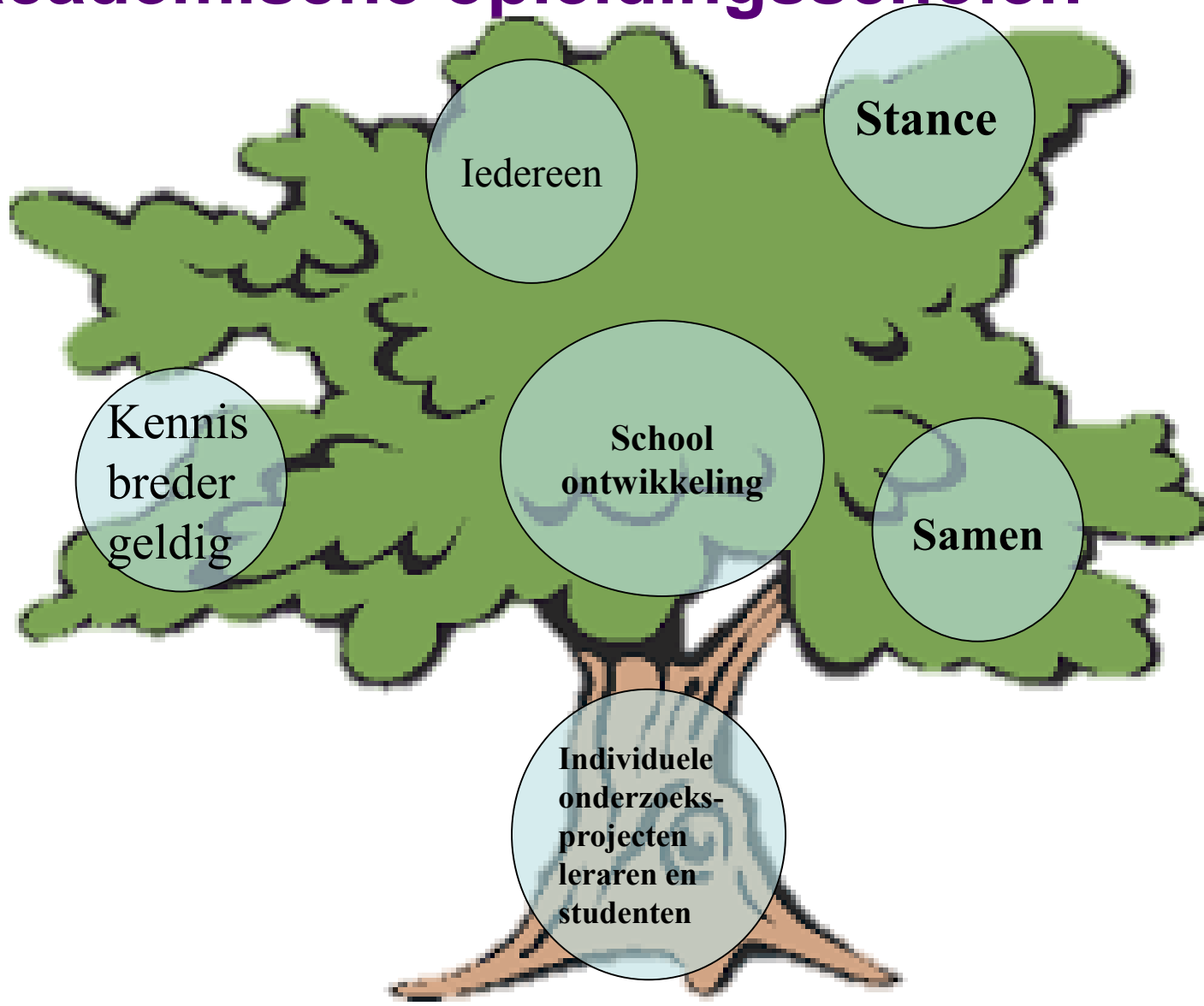

Dialogofunctie van onderzoek

Onderzoeksproces kan leiden tot gesprekken in het team:

- Komt de gevonden literatuur overeen met onze opvattingen?
- Komt de gevonden literatuur overeen met wat we doen?
- Hadden we deze resultaten verwacht?
- Leidt tot:
 - Gesprekken over visie op onderwijs
 - Reflectie op eigen gedrag
 - Feiten versus ‘onderbuikgevoel’

Academische opleidingsscholen

Onderzoek: waarde van de AOS

Onderzoeksvragen

- 1. Welke opbrengsten realiseren AOS-en?*
- 2. Wat zijn succesfactoren in de AOS voor het bereiken van schoolontwikkeling?*

DRIE FASEN

- Telefonisch interview bij alle AOS-en:
 - 11 PO
 - 22 VO
 - 1 MBO
- Posterpresentaties van een voorbeeldonderzoek van de AOS-en
- Diepte-interviews bij 6 AOS-en

EERSTE RESULTATEN

Eerste resultaten PO

Doelen en opbrengsten leraar

Rangorde	Doelen
1	Onderzoeksvaardigheden (8)
1	Onderzoekende houding (8)
2	Onderzoekend handelen in de klas (4)
2	Begeleiden van studentonderzoek (4)

Rangorde	Opbrengsten
1	Onderzoeksvaardigheden (6)
1	Onderzoekende houding (6)
1	Verbeterd handelen in de klas (bijv. ped. didactisch) (6)

Doelen en opbrengsten scholen PO

Rangorde	Doelen
1	Collectieve professionalisering (5)
1	Kenniskringen/onderzoeksgroepen (5)
2	(Planmatige) Schoolontwikkeling (4)
2	Beter onderbouwd beleid/feedbackfunctie (4)

Rangorde	Opbrengsten
1	Onderzoekscultuur (8)
2	Beter onderbouwd beleid (6)
3	(Planmatige) schoolontwikkeling (5)
3	Verhogen schoolkwaliteit/onderwijs (5)
3	Verankering in eigen of bestuurlijke organisatie (5)

Eerste resultaten PO Andere opbrengsten

Goede gezamenlijke praktijkopleiding

Onderzoek geïntegreerd in leren en werken

Gezamenlijk onderzoek doen

Kennisdeling

Versterking samenwerking

Kennisbenutting

POSTERPRESENTATIES PO

GROTE ZAAL	ZAAL 4	ZAAL 3
AOS KPOA	AOS Twente West	AOS STAIJ
AOS PO Noord Ned.	AOS Regio Den Bosch	AOS DELTA
AOS De Basis	AOS ASKO Amsterdam	AOS Midden Limburg

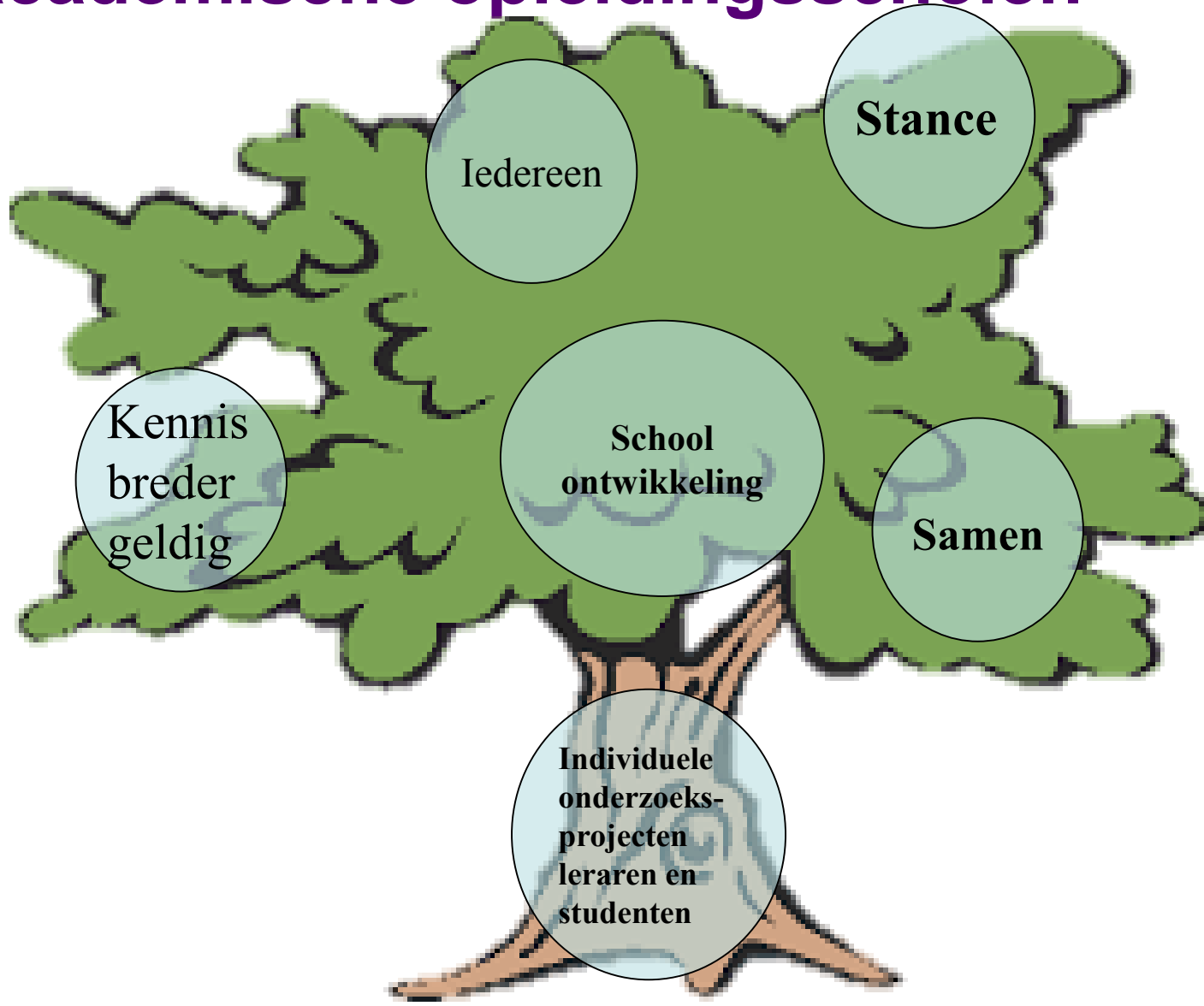

GEZAMENLIJKE AFSLUITING

TERUGBLIK ONDERZOEKERS

Academische opleidingsscholen

TERUGBLIK DEELNEMERS 1

Welke kenmerken van het onderzoek vergroten de kans dat het praktijkonderzoek daadwerkelijk bijdraagt aan schoolontwikkeling?

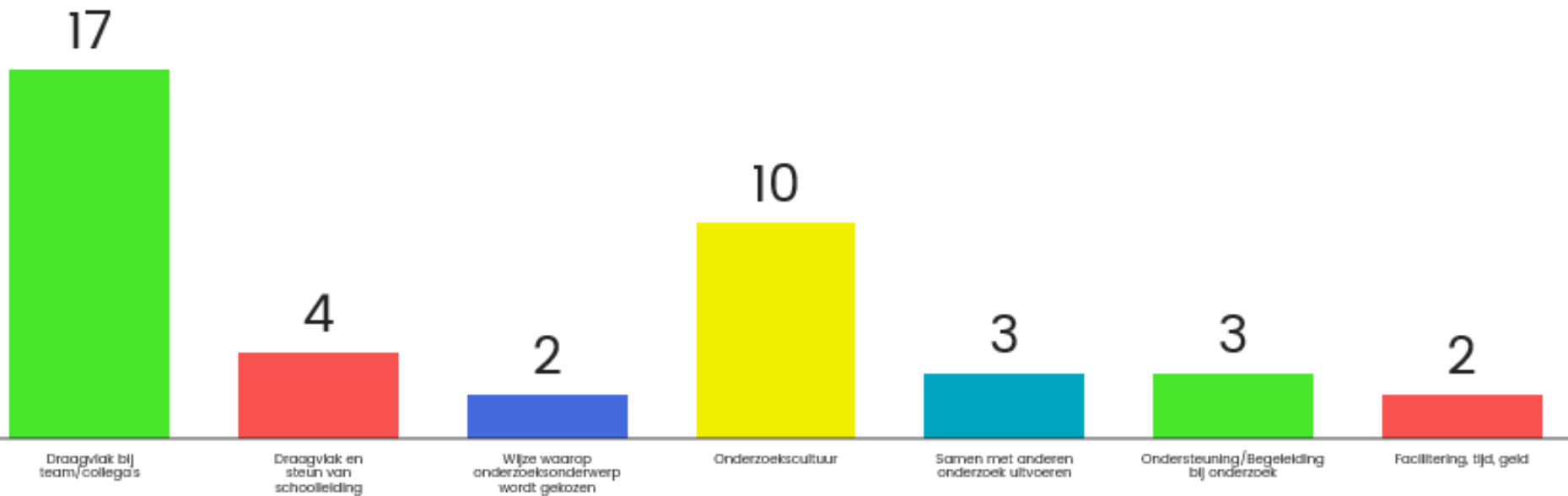
Naar resultaten!

TERUGBLIK DEELNEMERS 2

Welke van de onderstaande condities/randvoorwaarden in de AOS is het belangrijkst om onderzoek een bijdrage te laten leveren aan schoolontwikkeling?

Naar resultaten!

N=41

TERUGBLIK DEELNEMERS 3

Wat neem je van vandaag mee naar je eigen AOS?

Naar resultaten!

Het belang van samen onderzoek doen, als een groep.

Deelname meerdere collega's aan onderzoeksgroep.

Onderzoeken/ onderzoekende houding koppelen aan werkgroepen van leerkrachten Vanuit schoolbeleidsplan onderzoeksagenda opstellen Te.....

Het belang van een goede onderzoeksbegeleider in de school (naast de schoolopleider en instituutsdocent).

Meer uitwisselen met scholen binnen de stichting

Onderzoek blijft belangrijk om de juiste beslissingen te nemen

Eventuele nieuwe onderzoeksplannen

Kennisvraag, implementatie vraag, borgingsvraag

Dat ook studenten van de pabo heel zelfstandig kwalitatief betekenisvol onderzoek kunnen uitvoeren

Onze AOS heeft al veel stappen genomen. Mooi voorbeeld van de onderzoeksagenda van de Rank Hengelo. Het belang van goed overbrengen!

Wil je de schoolontwikkeling ondersteunen of kritisch bevragen? Ben je geïnteresseerd in opbrengsten nog in inzichten? Belang van PLG.

Inzicht in verschillende verschijningsvormen van onderzoeksteams.

Dat we goed bezig zijn!!

Diversiteit in vormgeving

Wat gebeuren er veel inspirerende dingen

Doorgaan met wat wij doen

3 randvoorwaarden voor het doen van onderzoek b

Opnieuw nadenken over ontwikkeling leerkrachten in het kader van onderzoeksvaardigheden en deelname onderzoeksgroep

Dat we het niet zo slecht doen.

Onderzoek doen doet er toe

Dat we op de goede weg zijn. Dat onderzoek doen een breed begrip is.

Eventuele nieuwe onderzoeksplannen.
Inspirerende onderzoeksmethoden

inspiratie, samen delen, leuk pm van elkaar projecten kennis te nemen, interessante inleiding, geeft totaal overzicht!

Stof tot nadenken, nav verschillende voorbeelden die gepresenteerd zijn. Aandachtspunt: verbreden onderzoekende houding naar hele team.

Draagvlak is essentieel. Van onderaf denken.

Onderzoekende houding Invloed van een master

Aos wordt zeer wisselend ingevuld. Rol van PO en van Pabo erg verschillend. Daardoor wel veel ideeën gekregen

School moet een onderzoekscultuur willen ontwikkelen. School bepaalt de onderzoeksagenda en zet daar ook leerkrachten in.

Wel of geen subsidie, het blijft belangrijk en moet een plek blijven houden.

Be THE change: geef in je eigen werk en handelen het goede voorbeeld.

Studenten meekrijgen met onderzoek is lastig te organiseren (tijd). vanuit onderzoekende houding is het mogelijk om cultuurverandering in

Onderzoek doen een breed begrip is.

Wisselende invulling van onderzoek doen. Inspirerende voorbeelden van hoe het ook kan.

Dat er steeds meer een cultuur ontstaat dat onderzoek er toe doet. Aannames en dan direct handelen langzaam verdwijnt en we in staat zijn li

Ben onderzoeker bij kenniscentrum. Het geeft me inzicht dat er nog veel kennis over onderzoek nodig is.

Dat onderzoek door leerkrachten zeer stimulerend is voor hun professionalisering

Koppeling schoolonderzoeksagenda met de onderzoeksvraag is essentieel

Tot slot nog even.....

22 april: mini-conferentie EAPRIL

Gebruik van onderzoek door scholen
Voor onderzoekers en praktijk

Zie website:

<http://fontys.nl/Over-Fontys/Lectoraat-Leren-en-Innoveren/Inspiratiedagen-en-Symposia/22-april-2016-EAPRIL-MiniConference-cloud-7.htm>

**IEDEREEN DANK VOOR DE
BIJDRAGE!
WORDT VERVOLGD!**

Steunpunt
Opleidingscholen

VORAAD

PO RAAD